

૨

લાંબું અને ટૂંકું

અધ્યયન નિષ્પત્તિ

- M 405 મીટરનું સેન્ટીમીટરમાં અને સેન્ટીમીટરનું મીટરમાં રૂપાંતર કરે છે.
- M 406 બે વસ્તુઓ વચ્ચેના અંતર, જુદી-જુદી વસ્તુઓનું વજન, વસ્તુઓની ગુંજાશ વગેરેનો અંદાજ લગાવે છે અને તેમનું ચોક્કસ માપન કરે છે.

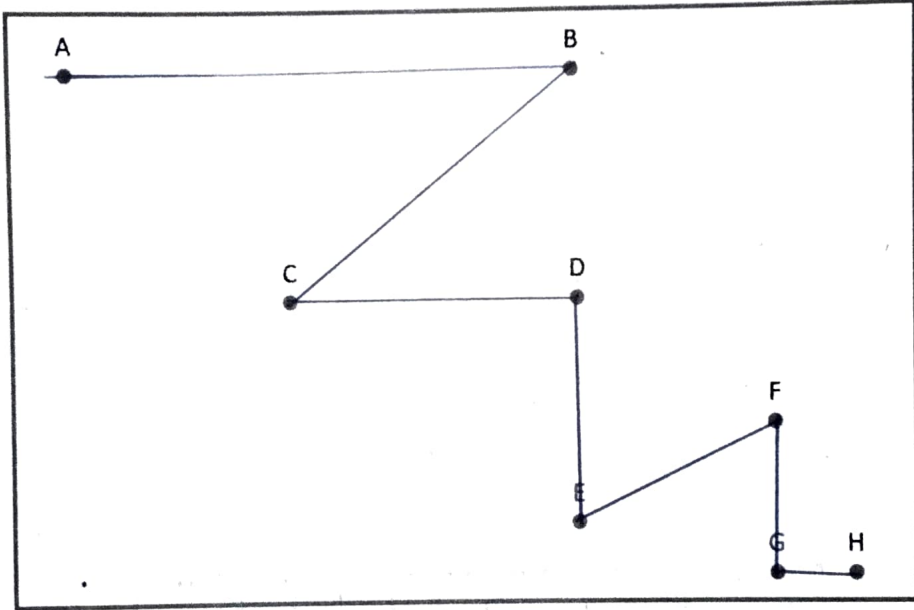
વિષયવસ્તુના મુદ્દા

- 2.1 અંતરના નાના-મોટા એકમો સેમી, મીટર અને કિમી સમજે.
- 2.2 ઊંચાઈને સેમી અને મીટરના સંદર્ભમાં સમજે અને એકબીજામાં રૂપાંતર કરે.

પૂર્વજ્ઞાન

- માપન, એકમો : સેમી, મીટર

(૧) નીચેના બોક્સમાં આઠ બિંદુઓ આપેલાં છે. આ બિંદુઓ વચ્ચેના અંતર માપીને નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

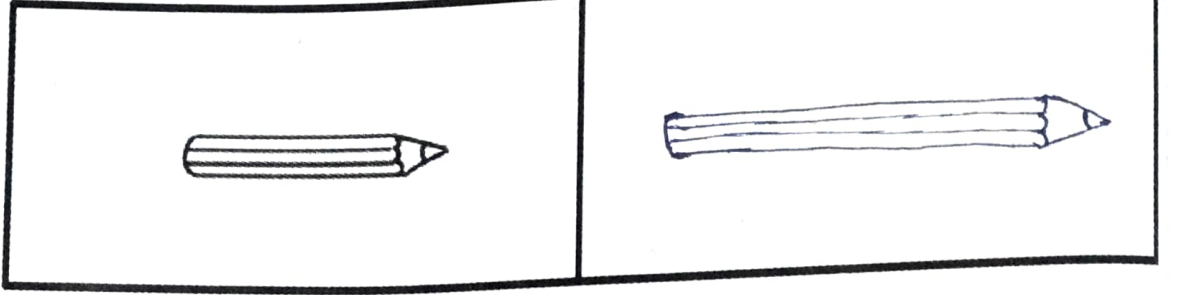
- સૌ પ્રથમ A થી B, B થી C, C થી D, D થી E, E થી F, F થી G અને G થી H બિંદુઓને જોડો.
- A થી B સુધીનું અંતર કેટલા સેમી છે? ૭ સેમી
- C થી D સુધીનું અંતર કેટલા સેમી છે? ૪ સેમી
- E થી F સુધીનું અંતર કેટલા સેમી છે? ૩ સેમી
- F થી H સુધીનું અંતર કેટલા સેમી છે? ૯ સેમી
- G થી H સુધીનું અંતર કેટલા સેમી છે? ૨ સેમી
- તમે માપેલા અંતરમાં કયા બે બિંદુઓ વચ્ચેનું અંતર સૌથી વધુ છે? A અને B
- તમે માપેલા અંતરમાં કયા બે બિંદુઓ વચ્ચેનું અંતર સૌથી ઓછું છે? G અને H
- એક બાળક A બિંદુથી શરૂ કરી તમે દોરેલા રસ્તા પર ચાલીને H બિંદુ સુધી પહોંચે છે. તો તેણે કેટલું અંતર કાપ્યું હશે? ૨૫ સેમી

(૧૦) બિંદુ A થી સીધું જ બિંદુ H પર પહોંચીએ તો તે કેટલા સેમી અંતર થાય તે માપીને લખો.

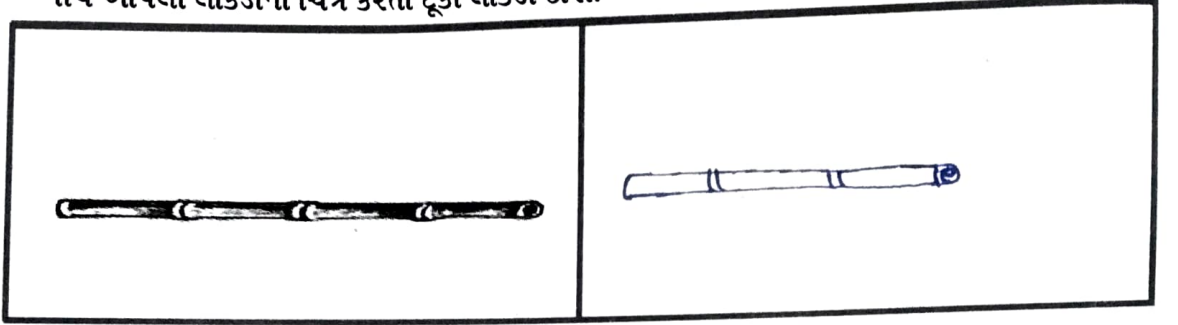
૧૨ સેમી

(૨) માગ્યા મુજબ કરો.

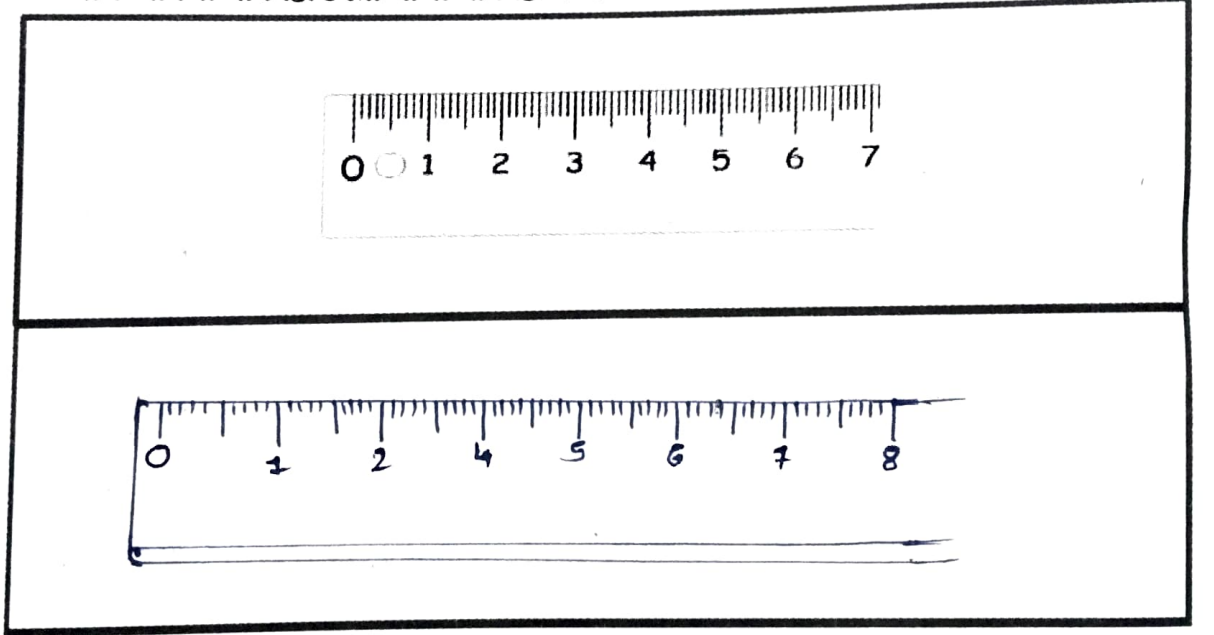
૧. નીચે એક પેન્સિલનું ચિત્ર આપેલું છે. તેના કરતાં લાંબી પેન્સિલ દોરો.

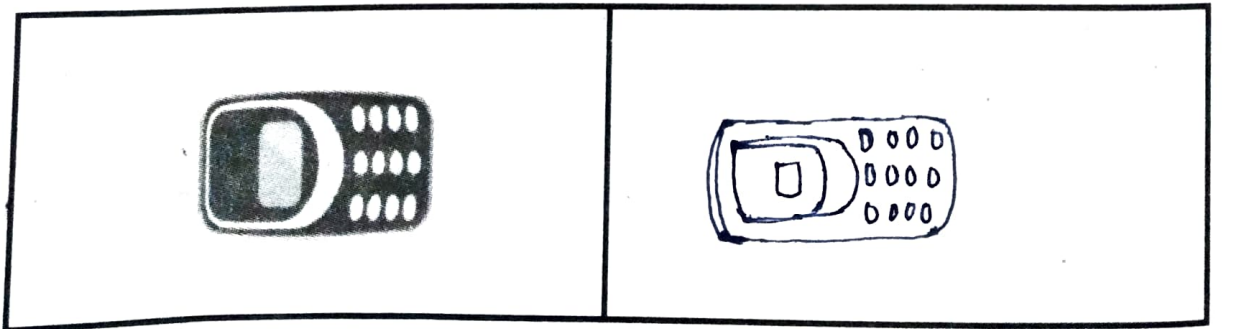
૨. નીચે આપેલી લાકડીના ચિત્ર કરતાં ટૂંકી લાકડી દોરો.

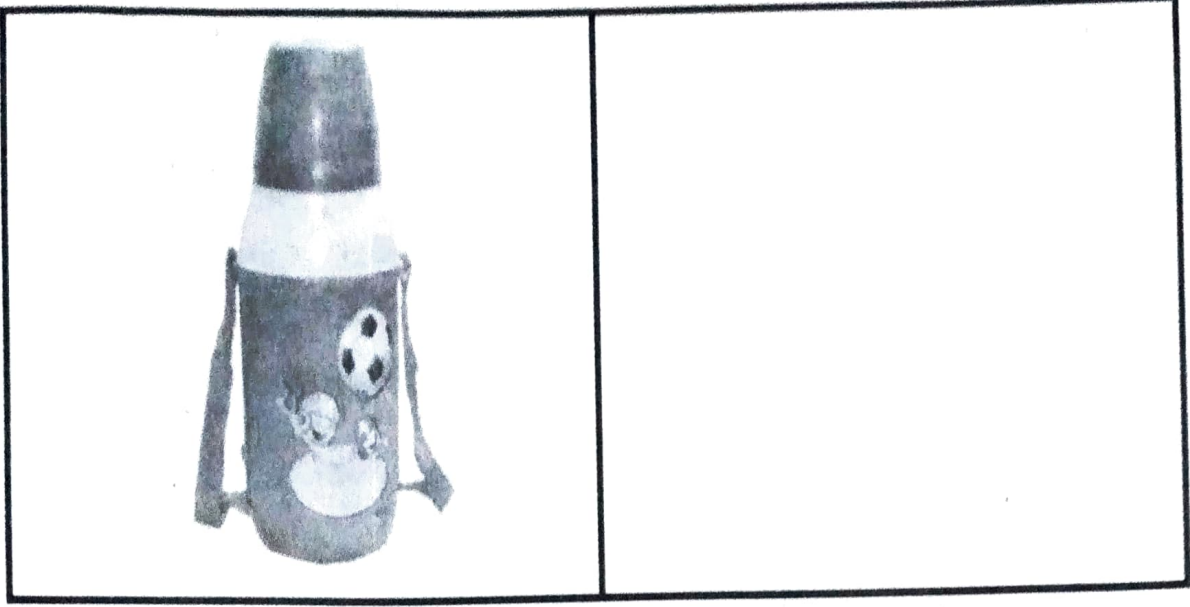
૩. નીચે આપેલી માપપટ્ટી કરતાં લાંબી માપપટ્ટી દોરો.

૪. નીચે આપેલા મોબાઈલ ફોન કરતાં એક સેમી લાંબો મોબાઈલ ફોન દોરો.

૫. નીચે આપેલી વોટરબેગ કરતાં બે સેમી નાની વોટરબેગ દોરો.

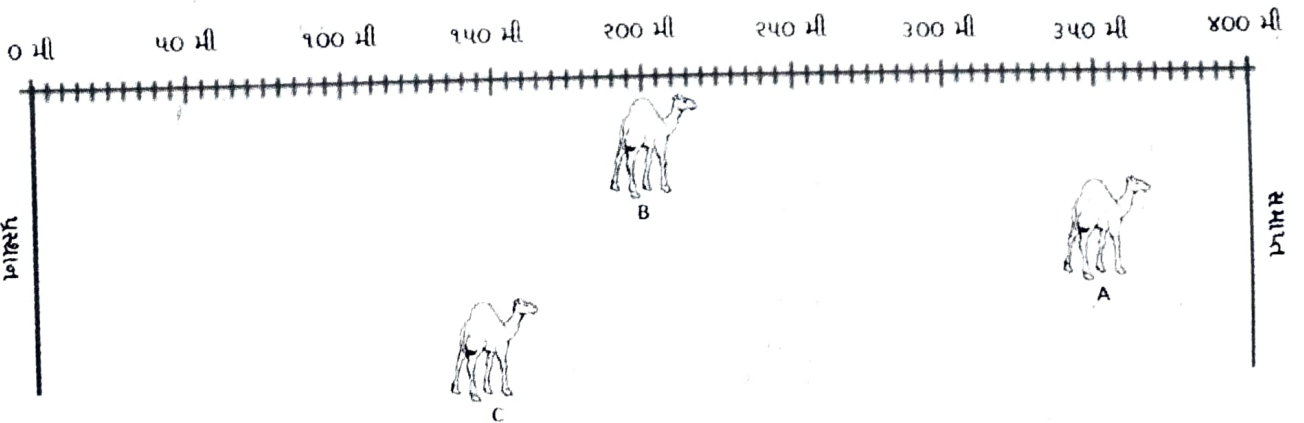

(૩) તમારા વર્ગના પાંચ વિદ્યાર્થીઓની ઊંચાઈ માપીને કોષ્ટકમાં લખો અને પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

વિદ્યાર્થીનું નામ	ઊંચાઈ (સેમીમાં)
મિતેશ	૧૦૭
મીનીક	૧૦૮
કુંજ	૧૧૫
વૈભવ	૧૦૭
ગોપાલ	૧૦૧

૧. કોની ઊંચાઈ સૌથી વધુ છે? કુંજ કેટલા સેમી? ૧૧૫ સેમી
૨. કોની ઊંચાઈ સૌથી ઓછી છે? ગોપાલ કેટલા સેમી? ૧૦૧ સેમી
૩. કોની કોની ઊંચાઈ એકસરખી છે? મિતેશ અને વૈભવ

(૪) તરણેતરના મેળામાં થતી ઊંટની દોડ-સ્પર્ધાનું ચિત્ર આપેલ છે. ૪૦૦ મીટરની આ દોડ-સ્પર્ધાનાં ચિત્રના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

૧. કયું ઊંટ સૌથી પહેલાં દોડ પૂરી કરશે?

A ઊંટ

૨. કયું ઊંટ સૌથી છેલ્લે દોડ પૂરી કરશે?
૩. ઊંટ A અને B વચ્ચેનું અંતર કેટલું છે?
૪. ઊંટ C ને દોડ પૂરી કરવા હજી કેટલું અંતર કાપવાનું બાકી છે?
૫. ઊંટ C એ ઊંટ B થી કેટલા મીટર પાછળ છે?

C થી

૧૫૦ મીટર

૨૫૦ મીટર

૫૮ મીટર

- (૫) કર્ણાવતી એક્સપ્રેસ ટ્રેન અમદાવાદ જંકશનથી ઊપડી મુંબઈ સેન્ટ્રલ સ્ટેશને પહોંચે છે. અમદાવાદથી ઊપડ્યા પછી આ ટ્રેન જે-જે સ્ટેશને ઊભી રહે છે તેનું અમદાવાદથી અંતર દર્શાવેલ છે. કોષ્ટકના આધારે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

ક્રમ	સ્ટેશનનું નામ	અમદાવાદથી અંતર (કિમીમાં)
૧	અમદાવાદ જંકશન	૦
૨	નડિયાદ	૪૫
૩	આણંદ	૬૪
૪	વડોદરા	૯૮
૫	ભરૂચ	૧૬૮
૬	સુરત	૨૨૮
૭	વલસાડ	૨૯૭
૮	વાપી	૩૨૩
૯	બોરીવલી	૪૬૨
૧૦	મુંબઈ સેન્ટ્રલ	૪૮૧

૧. વડોદરા અને સુરત વચ્ચેનું અંતર કેટલું છે?
૨. ભરૂચ અને વાપી વચ્ચેનું અંતર કેટલું છે?
૩. જો ટ્રેન વલસાડ સ્ટેશને પહોંચી હોય તો મુંબઈ સેન્ટ્રલ પહોંચવા હજી કેટલું અંતર કાપવાનું બાકી રહે?
૪. નડિયાદથી બોરીવલી પહોંચવા કેટલું અંતર કાપવું પડે?
૫. અમદાવાદથી આણંદનું અંતર વધારે છે કે વડોદરાથી સુરતનું અંતર? કેટલું?

૧૩૦ કિમી

૧૫૪ કિમી

૧૬૪ કિમી

૪૬૭ કિમી

વડોદરા થી સુરત

૧૩૦ કિમી

- (૬) નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

૧. ૧૦૦ સેમી = ૧ મીટર
૨. ૩ મીટર = ૩૦ સેમી
૩. ૧૮ મીટર = ૧૮૦૦ સેમી
૪. ૧૦૦૦ મીટર = ૧ કિમી
૫. ૮ કિમી = ૮૦૦૦ મીટર

- (૭) ચંદ્રિકા પાસે મ્યુઝિયમની ૧૩૭ ટિકિટો છે. એક ટિકિટથી ૮ વ્યક્તિ મ્યુઝિયમમાં પ્રવેશ મેળવી શકે છે. તો આ ટિકિટો વડે કુલ કેટલી વ્યક્તિઓ મ્યુઝિયમમાં પ્રવેશ મેળવી શકશે?

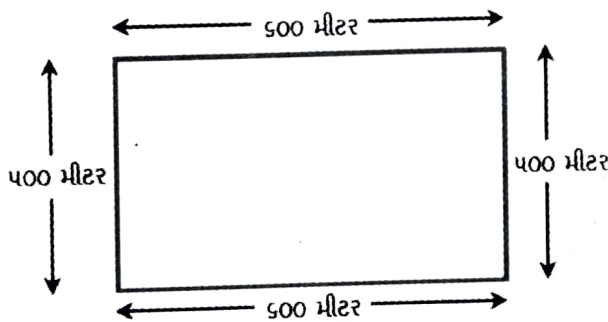
$$\begin{array}{r} 24 \\ 137 \\ \times 8 \\ \hline 1096 \end{array}$$

કુલ ૧૩૭ ટિકિટો છે.
એક ટિકિટ વડે ૮ વ્યક્તિ પ્રવેશી શકે.
∴ ૧૩૭ ટિકિટ વડે પ્રવેશી શકતા વ્યક્તિઓ
= $137 \times 8 = 1096$
વ્યક્તિઓ

- (૮) અહીં આપેલા $\square$ માં +, -, $\times$, $\div$ પૈકી યોગ્ય ચિહ્ન મૂકો.

૧. ૫૦ સેમી $\square$ ૨ = ૧ મીટર
૨. ૭૫૦ મીટર $\square$ ૨૫૦ મીટર = અડધો કિલોમીટર = ૫૦૦ મીટર
૩. ૩૦૦૦ મીટર $\square$ ૩ = ૧ કિલોમીટર = ૧૦૦૦ મીટર
૪. ૮૫૦ મીટર $\square$ ૧૫૦ મીટર = ૧ કિલોમીટર = ૧૦૦૦ મીટર
૫. ૪૦ સેમી $\square$ ૫ = ૨ મીટર = ૨૦૦ સેમી
૬. ૭૫ સેમી $\square$ ૨૫ સેમી = અડધો મીટર = ૫૦ સેમી

- (૯) ત્રણ વિદ્યાર્થીઓ નીચેના રમતના મેદાનની ફરતે ફરે છે. તેમણે નીચે મુજબ ચક્કર માર્યા. તેના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

વિદ્યાર્થીનું નામ	મારેલા ચક્કરની સંખ્યા
આર્યન	૩ [૬૬૦૦મી]
મિત્રા	૪ [૮૮૦૦મી]
અનુજ	૨ [૪૪૦૦મી]

૧. કોણે સૌથી વધારે અંતર કાપ્યું? કેટલા કિલોમીટર?

૮ કિમી ૮૦૦ મીટર

→ મિત્રાએ સૌથી વધુ અંતર કાપ્યું. ૮.૮ કિમી.

૨. કોણે સૌથી ઓછું અંતર કાપ્યું? કેટલા કિલોમીટર?

૪ કિમી ૪૦૦ મીટર

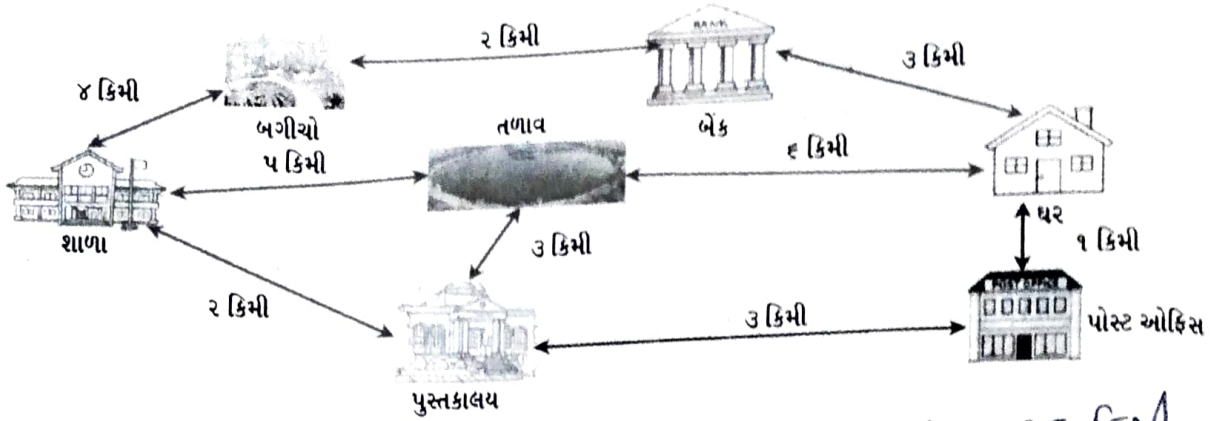
→ અનુજે સૌથી ઓછું અંતર કાપ્યું. ૪.૪ કિમી

૩. આર્યન અને મિત્રાએ કાપેલા અંતર વચ્ચેનો તફાવત શોધો.

→ બંને વચ્ચેનો તફાવત ૪ કિમી ૨૦૦ મીટર છે.

(૧૦) નીચેની આકૃતિ પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

પૂર્વાને શાળાએથી ઘરે જવા માટે રસ્તાનો નકશો આપેલો છે. તેના પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

- જો પૂર્વા શાળા-બગીચો-બેંક-ઘર આ રસ્તેથી ઘરે જાય, તો કેટલા કિલોમીટર અંતર થાય? ૮ કિમી
- જો પૂર્વા શાળા-પુસ્તકાલય-પોસ્ટઓફિસ-ઘર આ રસ્તે જાય તો કેટલા કિલોમીટર અંતર થાય? ૬ કિમી
- પૂર્વાને શાળાએથી ઘરે જવા માટે સૌથી ઓછા અંતરવાળો રૂટ કયો? શાળા - તળાવ - બેંક - ઘર, પુસ્તકાલય, પી.ઓફિસ
- શાળાએથી ઘરે જવા માટે કયા બે રૂટમાં સરખું અંતર થાય? શાળા - તળાવ - બેંક - ઘર, શાળા - પુસ્તકાલય - તળાવ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

- દ્વારકા એક્સપ્રેસ ટ્રેન અમદાવાદ સ્ટેશનેથી ઊપડીને દ્વારકા સુધી પહોંચે છે. આ ટ્રેન જે-જે સ્ટેશને રોકાય છે તે સ્ટેશનનું અમદાવાદથી અંતર નીચેના કોષ્ટકમાં આપેલું છે. તેના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

રેલ્વે સ્ટેશનનું નામ	અમદાવાદથી અંતર (કિમીમાં)
અમદાવાદ	૦
વિરમગામ	૬૬
સુરેન્દ્રનગર	૧૩૧
વાંકાનેર	૨૦૫
રાજકોટ	૨૪૭
હાપા	૩૨૩
જામનગર	૩૩૨
ખંભાળિયા	૩૮૬
દ્વારકા	૪૭૦

- અમદાવાદથી હાપાનું અંતર કેટલું છે?
- વિરમગામથી રાજકોટનું અંતર કેટલું છે?
- સુરેન્દ્રનગરથી ખંભાળિયા પહોંચવા માટે કેટલા કિમી અંતર કાપવું પડે?
- એક મુસાફર રાજકોટથી ટ્રેનમાં બેસે છે. તે જામનગર સ્ટેશને ઊતરી જાય તો તેણે ટ્રેન દ્વારા કેટલું અંતર કાપ્યું ગણાય?

૩૨૩ કિમી

૧૮૧ કિમી

૨૫૫ કિમી

૮૫ કિમી

ધોરણ-૪

254 Bm

(૬) ૧૦૦૦ સેમી બરાબર કેટલા મીટર ?

✓(A) 10

(D) 1000

(9) ૫૫ મીટર = _____ સેમી

(B) 440

(C) 4400

(D) 44000

(૮) ૨૦ મીટર = _____ સેમી

(B) 200

(C) २

(D) २०००

(૯) ૪૦૦૦ મીટર = _____ કિમી

(B) 800

~~(C)~~ 8

(D) 8000

(૧૦) ૬ કિમી બરાબર કેટલા મીટર?

B

(B) ✓ € 000

(C) ξO

(D) ξ 00

[illegible]